

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา โปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Factors Affecting Practical Training Efficiency of English Program Students,
Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Maha Sarakham University

ทิพาพร สุจारी¹

Tipaporn Sujaree¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก** เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และ**ประการที่สอง** เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาที่กำลังเรียนโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามและลงทะเบียนเรียนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาษาอังกฤษ 3 ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระหว่างปีการศึกษา 2550 จำนวน 107 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมี 9 ตอน 132 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2-9 เท่ากับ 0.828, 0.786, 0.838, 0.899, 0.932, 0.940, 0.842 และ 0.887 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าทางสถิติ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นเพศหญิง ร้อยละ 89.72 เรียนอยู่ในชั้นปีที่ 4 ร้อยละ 73.33 อายุเฉลี่ย 22.6 ปี สถานประกอบการที่นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากที่สุดคือที่พักหรือโรงแรมต่างๆ
2. **ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์** ระหว่างตัวแปรอิสระกับประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษที่มีค่าสหสัมพันธ์สูง ประกอบด้วย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา บุคลิกภาพของนักศึกษา แรงจูงใจในการฝึก กระบวนการฝึก ความเอาใจใส่ของทีมิวิทยากรประจำหน่วยฝึก และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์นิเทศกับนักศึกษา ตามลำดับ
3. **ปัจจัยสำคัญ** ได้แก่ แรงจูงใจในกระบวนการฝึก บุคลิกภาพของนักศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา และความเอาใจใส่ของอาจารย์นิเทศ **จัดเป็นปัจจัยที่มีผลโดยตรง**ต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ อาจารย์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รับต้นฉบับ 9 พฤษภาคม 2551 รับลงพิมพ์ 22 พฤษภาคม 2551

ABSTRACT

The purposes of this research were to study factors related to practical training efficiency, and to examine factors affecting efficiency of practical training for English Program students, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Maha Sarakham University.

The sample population consisted of 107 students, studying in the undergraduate English Program at Rajabhat Maha Sarakham University and enrolled in Practical Training Experience 3 in the academic year 2007. Subjects were selected by using a simple random sampling technique.

The instrument used in the study was a 132-item questionnaire comprising 9 parts: Part 2-9 of which had reliabilities of .828, .786, .838, .899, .932, .940, .842 and .887, respectively. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and path analysis. Results of the study were as follow:

1. English Program students participating in field experience training were mostly female (89.72 %) and fourth-year students (73.33 %) with 22.6 year-old average. The agencies or workplaces for their practical training were mostly accommodations or hotels

2. There were high correlation coefficients between independent variables and efficiency in field experience training for the students of the English program. The variables found with the highest level were the following: desirable characteristics of the students, personality of the students, their motivation for field experience training, faculty members' attentiveness, close supervision of workplace advisors, and relationship between supervisory instructors and students.

3. Key affecting factors were students' motivation in practical training, student's personality, desirable characteristics of students and attentiveness of supervisory faculty members; these variables directly affected efficiency of practical training for students of the English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rajabhat Maha Sarakham University.

Keywords : Efficiency, Practical Training, Field Experience

บทนำ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นวิชาบังคับตามหลักสูตรการศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่มีเจตนารมณ์มุ่งเน้นการฝึกฝนขัดเกลา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4 ประการคือ ด้านภูมิปัญญา ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและการเพิ่มทักษะการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพกับนักศึกษา (คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ม.ป.ป.) รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพอย่างได้ผลดังที่แบล็คเวล (Blackwell, 1982) ได้ศึกษาพบว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่นักศึกษาครูจะส่งผลต่อเจตคติ

ทางบวกต่อวิชาชีพ ดังนั้นโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จึงกำหนดแผนการศึกษากลุ่มฝึกประสบการณ์ให้นักศึกษาทุกคนได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามหน่วยงานและสถานประกอบการต่างๆ อาทิ ที่พักหรือโรงแรม บริษัทนำเที่ยว ดำเนินตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน โดยมีคณะกรรมการอำนวยการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะเป็นผู้ที่กำหนดนโยบายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการให้คำปรึกษาพร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนอาจารย์นิเทศก์ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างฝ่ายฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพ คณะฯ และแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ร่วมปฐมุนิเทศก่อนออกฝึกฯ และจัดส่งนักศึกษาไปยังแหล่งฝึกฯ นอกจากนี้ยังร่วมปรึกษาหารือกับที่ปรึกษาประจำหน่วยงานของแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในการประเมินผล การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาเพื่อประมวลผลนำเสนอฝ่ายวิชาการและฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะฯ ต่อไป แต่จากการศึกษาถึงผลการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่ผ่านมาพบว่ามีปัญหาในการดำเนินงานหลายประการและจากการสัมภาษณ์ นักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่าสถานประกอบการไม่ค่อยให้ความสนใจนักศึกษาฝึกงาน บางแห่งมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้ที่เรียนมาซึ่งทำให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการฝึกงาน อาจารย์ที่ปรึกษาไม่ดูแลเอาใจใส่และขาดการประสานงานทำให้นักศึกษาไม่ทราบขั้นตอน และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งฝึกมีไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา ตลอดจนนักศึกษาไม่ให้ความสำคัญกับการฝึกประสบการณ์อย่างแท้จริงขาดการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและทักษะปฏิบัติไม่ได้รับการเตรียมพร้อมอย่างจริงจังก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสถาบันราชภัฏนครปฐม (2539) พบว่านักศึกษาขาดทั้งความรู้ทางด้านวิชาการและทักษะปฏิบัติในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้วยเหตุผลความจำเป็นและความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาดังกล่าวสมควรได้รับการปรับปรุง แก้ไขปัญหา ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นทั้งอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศก์นักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษโดยได้ดำเนินการศึกษากับนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ ประจำปีการศึกษา 2550 ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุง แก้ไขปัญหาและพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษรุ่นต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และจัดเตรียมข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรรวมทั้งการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3 เพื่อนำเสนอคณะกรรมการอำนวยการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะฯ และมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ตัวแปรที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ แรงจูงใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพบุคลิกภาพของนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษา การเอาใจใส่ของอาจารย์นิเทศก์ การเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน และกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

2. ตัวแปรที่ส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

3. ตัวแปรที่ส่งผลโดยอ้อมต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ เพศหญิง และการเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาที่กำลังเรียนโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่ลงทะเบียนเรียนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาษาอังกฤษ 3 จำนวน 150 คนและออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระหว่างปีการศึกษา 2550

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ตอบแบบสอบถาม คือ นักศึกษาที่กำลังเรียนโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และลงทะเบียนเรียนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพภาษาอังกฤษ 3 ที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระหว่างปีการศึกษา 2550 โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จำนวน 107 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 9 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามแรงจูงใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บุคลิกภาพของนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_8) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษา (X_{10}) การเอาใจใส่ของอาจารย์นิเทศก์ (X_{11}) การเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน (X_{12}) กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (X_{13}) และประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ รวมจำนวนทั้งหมด 132 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามและนิเทศก์ติดตามเก็บข้อมูลตามสถานที่ที่นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือหน่วยงานต่างๆ ด้วยตนเองในระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2551

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

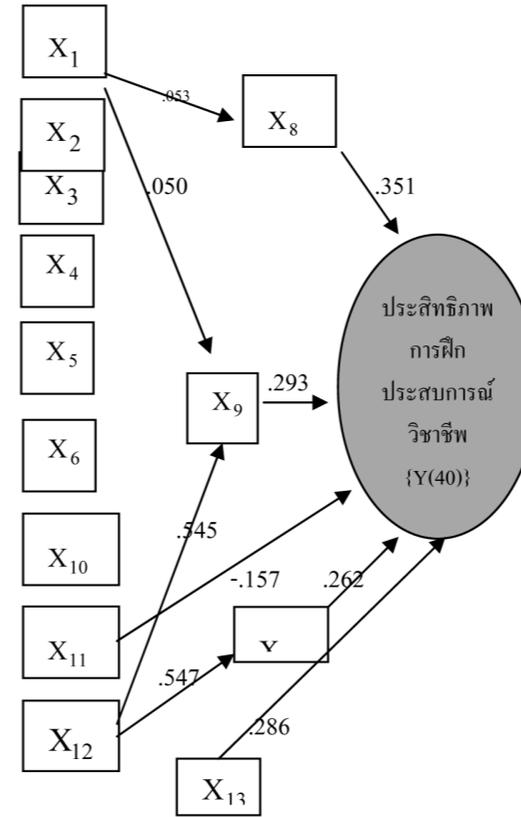
1. ค่าเฉลี่ยและความถี่
2. สหสัมพันธ์ภายใน (Interrelation coefficient) ระหว่างตัวแปรกับประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยสูตรหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation)
3. ตรวจสอบตัวแบบเชิงสาเหตุถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

จากภาพประกอบแสดงค่า Path coefficientsของปัจจัยเชิงสาเหตุถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรกับประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ มีความสัมพันธ์กันสูงสุดคือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_8) บุคลิกภาพของนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9) แรงจูงใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_7) กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (X_{13}) การเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน (X_{12}) การเอาใจใส่ของอาจารย์นิเทศก์ (X_{11}) และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษา (X_{10})

แผนภูมิที่ 1 ความสัมพันธ์ของตัวแปร

2. แรงจูงใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_7) บุคลิกภาพของนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_8) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9) การเอาใจใส่ของอาจารย์นิเทศก์ (X_{11}) และกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (X_{13}) ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

3. เพศหญิง (X_2) ส่งผลโดยตรงต่อบุคลิกภาพของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_8)
4. เพศหญิง (X_2) และการเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน (X_{12}) ส่งผลโดยตรงต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9)
5. การเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน (X_{12}) ส่งผลโดยตรงต่อแรงจูงใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_7)
6. เพศหญิง (X_2) ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยผ่านบุคลิกภาพของนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9)
7. เพศหญิง (X_2) และการเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน (X_{12}) ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยผ่านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9)
8. การเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน (X_{12}) ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยผ่านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีสาระสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรกับประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กันสูงสุดเรียงตามลำดับคือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บุคลิกภาพ

ของนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9) แรงจูงใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_7) กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (X_8) และการเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน (X_{12}) โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .781, .737, .624, .586, .581 ตามลำดับ ซึ่งพบว่า มีค่าเป็นบวกและมีค่าที่สูงแสดงให้เห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรกับประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษใกล้เคียงกันและส่งผลไปในทิศทางเดียวกัน

2. บุคลิกภาพของนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9) กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (X_{13}) และแรงจูงใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_7) โดยค่า Path coefficients เท่ากับ .351, .293, .286, .262 เรียง ตามลำดับทั้งหมดส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลิกภาพเป็นลักษณะรวมทางกายภาพ สมอง อารมณ์ และคุณภาพทางสังคมของแต่ละบุคคล (Aiken, 1989) นั่นคือภาพรวมอันเกิดจากด้านสติปัญญา ด้านความรู้สึก และด้านทักษะกลไก ซึ่งทั้งหมดเป็นลักษณะที่ประกอบไปด้วยความต้องการด้านต่างๆของมนุษย์ เช่นความต้องการด้านสัมฤทธิ์ผล ได้แก่ ความต้องการทำอะไรให้ดีที่สุดให้เกิดความสำเร็จ เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยอาศัยความชำนาญและความพยายามอยากให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองมีความเชี่ยวชาญด้วยการพยายามทำงานชิ้นสำคัญหรือชิ้นยากๆ ให้ลุล่วง นอกจากนั้นยังต้องการแก้ปัญหาที่ยุ่งยาก ซ้ำซ้อน ชอบทำอะไรให้ดีกว่าคนอื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมใจ ลักษณะ (2546) ที่กล่าวถึงบุคลิกภาพ เจตคติและค่านิยมที่ดีจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพและกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ส่งผลโดยตรงต่อ

ประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษได้รับการพัฒนาทางด้านวิชาการ สติปัญญา อารมณ์ ร่างกาย ตลอดจนคุณธรรมต่างๆ โดยผ่านกิจกรรมที่เป็นวิชาการ กิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีอยู่อย่างหลากหลายเพื่อพัฒนาให้เต็มศักยภาพของนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ (ไพฑูริย์ สนิลรัตน์, 2540 ; ประยูร ปรียุต, 2540 อ้างถึงในทบทวนมหาวิทยาลัยสมาคม สถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2540) และการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา (Brown, 1972 and Checkering, 1974) ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะส่งผลให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร และเป็นเตรียมความพร้อมเข้าสู่การปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งถ้าผนวกเข้ากับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่จัดทำอย่างมีหลักการ มีขั้นตอนและเป็นระบบ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การกำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายในการฝึก วิธิดำเนินการฝึก การบริหารงานฝึก การกำหนดระเบียบข้อบังคับสำหรับนักศึกษาในการฝึก การกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องรวมทั้งการประเมินผล จึงน่าจะ สามารถส่งเสริมให้นักศึกษามีทิศทางในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพและประการสุดท้ายคือแรงจูงใจในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพราะว่าแรงจูงใจคือสภาวะภายในที่คอยเสริมกำลังหรือกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนไหวเพื่อที่จะนำทางหรือชี้แนวทางพฤติกรรมไปสู่เป้าหมายต่างๆ หากนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีแรงจูงใจในการทำงานก็จะทำให้นักศึกษามีแนวทางในการดำเนินงานตามหน้าที่และบทบาทเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองที่จะก้าวไปสู่เป้าหมายนั้นๆ ให้ได้ผลสูงสุด และมีความรับผิดชอบในผลงานของตนเอง ตามทฤษฎีแรงจูงใจ (Maslow, 1987)

3. เพศหญิง (X_2) ส่งผลโดยตรงต่อบุคลิกภาพของนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ (X_9) ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษร้อยละ

89.72 เป็นเพศหญิง ซึ่งตามปกติลักษณะที่แสดงความเป็นเพศหญิงตามแบบพิมพ์ของวัฒนธรรม (Cultural stereotype) จะปรากฏชัดเจนเช่น ความเป็นอกเห็นใจผู้อื่น ความเมตตากรุณา ความสุภาพอ่อนโยน ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความรักสวยรักงาม (Maslow, 1987) จึงทำให้นักศึกษาหญิงแสดงลักษณะเหล่านี้ได้โดดเด่นกว่านักศึกษาชายและโดยทั่วไปแล้วบุคคลสามารถแสดงบุคลิกภาพได้ทั้งภายในและภายนอก ลักษณะภายใน ได้แก่ เจตคติ แรงจูงใจ สติปัญญา ส่วนลักษณะภายนอกของบุคคล อาทิ การแต่งกาย รูปร่างหน้าตา ท่าทาง การพูดจา อากัปกิริยาต่างๆ รวมทั้งการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในระหว่างการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพซึ่งลักษณะภายนอกดังกล่าวนักศึกษาเพศหญิงที่มีบุคลิกภาพตามแบบพิมพ์ของวัฒนธรรมจะแสดงออกได้ดีโดยธรรมชาติรวมทั้งลักษณะงานในสถานประกอบการที่นักศึกษาฝึกงานมีส่วนส่งเสริมให้นักศึกษาหญิงได้มีโอกาสพัฒนาตนเองทางด้านบุคลิกภาพภายนอกจึงสามารถแสดงออกได้อย่างเต็มที่

4 การเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน (X_{12}) ส่งผลโดยตรงต่อแรงจูงใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_7) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากที่ปรึกษาประจำแต่ละหน่วยงานมีบทบาทสำคัญในการให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการปฏิบัติงานต่างๆรวมทั้งการให้แนวทางในการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการแก่นักศึกษาในระหว่างปฏิบัติงานในช่วงฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนั้นหากนักศึกษาได้รับการเอาใจใส่และคำแนะนำที่ดีจากที่ปรึกษาประจำหน่วยงานแล้วจะทำให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงานทั้งทางด้านเทคนิค ขั้นตอนและวิธีการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นในองค์กร ซึ่งจะช่วยให้ศึกษามีกำลังใจในการปฏิบัติงานกล่าวคือถ้าบุคลากรในหน่วยงานเข้าใจกันดี ไม่ลำบากใจ ไม่มีการบังคับขู่ขู่บุคคลก็จะทำงานได้อย่างมีความสุขโดยใช้เวลาในการทำงานน้อยลงแต่ได้ภาระงานทั้งปริมาณและคุณภาพรวมทั้งมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถของตนเองซึ่งจะส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในระยะต่อมา

ซึ่งตรงกับกับแนวคิดของสมใจ ลักษณะ (2546 : 8) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพการทำงานคือ การที่บุคคลตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถโดยใช้กลวิธีหรือเทคนิค การทำงานที่จะสร้างผลงานได้มาก เป็นผลงานที่มีคุณภาพและน่าพอใจโดยสิ้นเปลืองต้นทุน ค่าใช้จ่าย พลังงาน และเวลาน้อย เป็นบุคคลที่มีความสุขและพอใจในการทำงาน คิดค้น ดัดแปลงวิธีการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นเสมอ

5. เพศหญิง (X_2) ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยผ่านบุคลิกภาพของนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่ซึ่งมีจำนวน 96 คนจากจำนวนทั้งหมด 107 คนในโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษเป็นเพศหญิงซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวของเพศหญิงในส่วนของบุคลิกภาพภายนอกอัน ได้แก่ ส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยามารยาท การแต่งตัว วิถีพูดจา การนั่ง การยืน ฯลฯ และส่วนบุคลิกภาพภายใน คือ ส่วนที่มองเห็นได้ยากแต่อาจทราบได้โดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะอารมณ์ประจำตัว ความใฝ่ฝัน ปรัชญาชีวิต ค่านิยมและลักษณะบุคลิกภาพเหล่านี้นักศึกษาหญิงมีโอกาแสดงออกมากในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพราะนักศึกษาหญิงส่วนมากจะมีบุคลิกภาพด้านเปิดเผยตนเองมากกว่านักศึกษาเพศชายซึ่งสอดคล้องกับสมใจ ลักษณะ (2546 : 8) ที่กล่าวว่า ปัจจัยด้านบุคลิกภาพมีความสำคัญในการส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลิกภาพทางด้านความรับผิดชอบและด้านการเปิดเผยตนเอง

6. เพศหญิง (X_2) และการเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน (X_{12}) ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยผ่านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_9) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนมากที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในครั้งนี้เป็นเพศหญิงโดยส่วนมาก

ร้อยละ 89.72 และได้รับการพัฒนาตนเองในสถานประกอบการในหลายๆ ด้าน อาทิ การพัฒนาค่านิยมและคุณธรรม จริยธรรมของตนเอง การพัฒนาทักษะในการปฏิบัติงานและติดต่อด้านสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้และสติปัญญา การควบคุมอารมณ์ในการทำงาน การพัฒนาทักษะการบูรณาการ การมีหลักการเป็นของตนเองและต้องอยู่ร่วมกับสังคม และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะและสมรรถภาพในด้านต่างๆ รวมถึงบุคลิกภาพที่ควรที่จะพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ (ไพฑูริย์ ลินลารัตน์, 2540; สำเนา ขจรศิลป์, 2538) ประกอบกับการเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงานที่ได้แนะแนวทางในการปฏิบัติงาน การวางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ การวางแผนการทำงานล่วงหน้า ตลอดจนการให้คำปรึกษาช่วยเหลือแนะนำเมื่อนักศึกษาประสบปัญหาเกี่ยวกับการฝึกงานจึงทำให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติอย่างเป็นระบบและเกิดประสิทธิผล

7. การเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน (X_{12}) ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิภาพ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยผ่านแรงจูงใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (X_7) ทั้งนี้เพราะว่าหากที่ปรึกษาประจำหน่วยงานได้เอาใจใส่ ชี้แนะขอบเขตเป้าหมายและให้คำแนะนำในการทำงานแก่นักศึกษาทั้งก่อนและระหว่างการปฏิบัติงานที่ดีแล้วจะทำให้นักศึกษามีกำลังใจและพยายามที่จะปฏิบัติตาม ใ้ประสบผลสำเร็จตามหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฟ็องพอร์น เกิดพิทักษ์ (2532 : 3-5) ที่กล่าวถึงความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Achievement need) ของบุคคลว่าหากบุคคลใดต้องการทำอะไรให้ดีที่สุด ต้องการความสำเร็จ ต้องการได้รับการยอมรับโดยอาศัยความชำนาญ ความพยายาม และอยากให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเป็นผู้เชี่ยวชาญ ต้องการงานชิ้นสำคัญให้เสร็จหรือทำงานชิ้นยากๆ ทำหายความสามารถและต้องการแก้ไขปัญหายากแล้วมักจะทำอะไรให้ดีกว่าคนอื่น โดยนักศึกษาอาจได้รับแรงจูงใจจากบริบทของสถานประกอบการที่นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในแต่ละสถานที่แต่ละ

แห่ง ดังนั้นจึงทำให้นักศึกษาปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสถานประกอบการให้ดีที่สุดเต็มความสามารถที่มี

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม** ประกอบด้วย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา บุคลิกภาพของนักศึกษา แรงจูงใจในกระบวนการฝึก ความเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยฝึก และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์นิเทศกับนักศึกษา

2. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา** ประกอบด้วย แรงจูงใจในกระบวนการ ฝึกบุคลิกภาพของนักศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา และความเอาใจใส่ของอาจารย์นิเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

การนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในตัวแปรกับประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษมีความสัมพันธ์กันสูงสุดเรียงตามลำดับคือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาโปรแกรมภาษาอังกฤษในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ บุคลิกภาพของนักศึกษาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แรงจูงใจใน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน การเอาใจใส่ของอาจารย์นิเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ นิเทศกับนักศึกษา ตามลำดับ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาตั้งแต่คณะกรรมการดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและคณะกรรมการดำเนินการของคณะควรพิจารณา

เกี่ยวกับการสร้างความตระหนักและเตรียมการให้นักศึกษาเริ่มตั้งแต่ขั้นเตรียมการก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยมีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพแก่คณาจารย์และนักศึกษาไปจนถึงการเสนอแต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ ของคณะโดยการสร้างความเข้าใจในเรื่องคุณลักษณะ และสมรรถภาพในด้านต่างๆ ที่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามปรัชญาและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยโดยการสร้างแรงจูงใจพื้นฐาน และแรงจูงใจระดับสูงเพื่อใ้แนวทางดังกล่าวที่แสดงผ่านออกมาทางบุคลิกภาพในช่วงทั้งก่อน ระหว่างและหลังการไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งอาจทำในลักษณะการประชุม และสัมมนาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ และที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน เป็นต้น

2. ผลการศึกษาด้านการเอาใจใส่ของที่ปรึกษาประจำหน่วยงานส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยผ่านแรงจูงใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนั้น การสร้างความเข้าใจและบทบาทของที่ปรึกษาประจำหน่วยงานที่นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจให้ตรงกันทั้งบทบาทและหน้าที่รวมถึงการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำหรับที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน เพราะถ้าหากที่ปรึกษาประจำหน่วยงานไม่ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเองก็จะส่งผลกระทบต่อการทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยควรทำหนังสือแต่งตั้งหรือเชิญที่ปรึกษาประจำหน่วยงานเป็นอาจารย์พิเศษในการดูแลนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของที่ปรึกษาประจำหน่วยงาน

3. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทุกด้านมาวิเคราะห์เพื่อเตรียมปรับปรุง แก้ไขปัญหาและพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนการเตรียมพัฒนาหลักสูตรรายวิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3 สำหรับนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาอังกฤษรุ่นต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2550

เอกสารอ้างอิง

- คณะครุศาสตร์. (2539). **รายงานวิจัยปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเต็มรูปแบบ (ฝึกสอน) ของนักศึกษาสายครู สถาบันราชภัฏนครปฐม ปีการศึกษา 2539. นครปฐม :** คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม.
- คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. **แบบบันทึกการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ.** มหาสารคาม : อภิชาติ การพิมพ์, ม.ป.ป.
- ทบวงมหาวิทยาลัย, สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. (2540). **รายงานการสัมมนา เรื่องทิศทางการศึกษาอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย.** [ม.ป.ท].
- ฟ็องพอร์น เกิดพิทักษ์. (2532). **ขั้นตอนในการตรวจให้คะแนนแบบทดสอบบุคลิกภาพ EPPS.** กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ไพฑูริย์ ลินลารัตน์. (2540). **อุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมใจ ลักษณะ. (2546). **การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน.** กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2538). **พัฒนานักศึกษา: กองกิจการนักศึกษา เล่ม 2** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- Aiken, L. R. (1987). **Assessment of Personality.** Massachusetts, Allyn and Bacon,

- Blackwell, T. (1982). **A Study of Attitude Change of Professional in the Teacher Education Program at the University of Montevallo Before and After**. Dissertation Abstracts International. 48 : 3715-A.
- Brown, R. D.(1972). **Student development in tomorrow's higher education-a return to the academy Washington D C** : American College Personnel Association,
- Chickering, A. W. (1974). **Commuting Versus Residents : Overcoming the Educational of Living Off Campus**. San Francisco : Jossey-Bass.
- Maslow,A. H. (1987). **Motivation and Personality**, 3rd Ed New York : Harper and Row.